

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1219031/9

בבית הדין הרבני האזורי פתח תקווה

לפני כבוד הדיינים:

הרב אברהם שמן, הרב אברהם אבידר, הרב דוד גרוזמן

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד תמר אודרברג)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ טו"ר חנניה צפר)

הנדון: מזונות מעוכבת

החלטה

בפנינו תביעת האישה למזונות מעוכבת.

להלן השתלשלות ההליך בין הצדדים:

ביום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19) הופיעו הצדדים בבית הדין.

לאחר שהסכימו להתגרש נוסח ביניהם הסכם גירושין, כך בהחלטת בית הדין:

הופיעו האישה וב"כ.

הצדדים הוזמנו לשעה 9.30 לדיון בתביעת הגירושין שפתחה האישה, והבעל לא הופיע.

לאחר רבע שעה הופיע הבעל, הנ"ל הסביר לבית הדין על סיבת איחורו.

שני הצדדים הסכימו לדון בפני דיון יחיד.

האישה תובעת גירושין וכן פתחה תביעת כתובה, תביעת רכוש פתוחה ועומדת בבית משפט ונידונה שם.

הצדדים עדיין גרים תחת קורת גג אחת.

לשאלת בית הדין את הבעל אם הוא מסכים לגרש עונה הבעל בחיוב, אך מבקש כי הגירושין יהיו כחלק מהסכם גירושין הכולל אף את ענייני הרכוש.

הצדדים הסכימו לנהל מו"מ בתיווכו של בית הדין ואלו ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים לאחר זמן רב:

א. דירת הצדדים שברחוב ר' תועבר כדלהלן: הקומה העליונה תועבר על שם [ח'], הקומה התחתונה תועבר על שם [א'] וכן [א'] יטיל הערת אזהרה על שם בנות הצדדים כולן.

ב. הבעל [א'] מתחייב כי לא יגור בדירה בכלל. [א'] רשאי להיכנס לקומה התחתונה לשם סידור הדברים הנצרכים ותו לא, וזאת על ידי קבלת אישור מ[ח']. אין לו להיכנס לקומה העליונה כלל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. פירות השכירות מהיחידות שבקומה התחתונה יהיו שייכים ל[א'].
[א'] לא יעשה שום שינוי בחצר של הקומה התחתונה.

ד. [א'] מתחייב להסדיר את רישום הבית הנ"ל על שם הצדדים כמבואר לעיל.

ה. [א'] מתחייב להסדיר את הרישום בתוך שנה וחצי מהיום.

ו. האישה מתחייבת לשתף פעולה בכל אשר תידרש.

ז. העלויות של הסדרת הבית יחולו על [א'] כאשר המימון יהיה מהכסף המגיע לבני הזוג מפסיקת בית המפשט בתביעה שהגישו נגד ד'. במידה ויותר חוב נוסף הוא יחול על [א']. במידה ותיותר יתרת זכות יתחלקו בה הצדדים בחלקים שווים.

ח. המשכנתא על בית הצדדים תחול על [א'], ו[ח'] תשלם מתוכה 500 ש"ח בכל חודש. במידה ו[א'] לא ישלם את המשכנתא, [ח'] תפעל כנגדו בהוצאה לפועל.

ט. הארנונה וההוצאות המשותפות של הבית יתחלקו בחלקים שווים בין הצדדים.

י. ההוצאות השוטפות בעטיה של הקומה התחתונה יחולו על [א'].

יא. ההוצאות השוטפות בעטיה של הקומה העליונה יחולו על [ח'].

יב. מלבד הנ"ל אין תביעות נוספות בין הצדדים.

יג. [ח'] וב"כ מתחייבים לסגור את התביעות בבית משפט.

יד. הצדדים מוותרים על איזון משאבים בין הצדדים.

טו. [ח'] מתחייבת לפעול שהבנות של הצדדים יכבדו את [א'].

טז. הגט יסודר במועד שיקבע בית הדין והאישה מוותרת על כתובתה.

הצדדים קראו את ההסכמות הנ"ל: הבינו אותן, הסכימו להן, חתמו על כך ואף קיבלו בקניין על כל האמור וכן ביקשו לתת לזה תוקף של פסק דין.

לצדדים נקבע מועד לסידור הגט לתאריך כ"ב באייר תשע"ט (27.5.19) בשעה 9:15.

על הצדדים להביא עמם לסידור הגט תעודת זהות, כתובה, תעודת נישואין, עד קרוב משפחה מדרגה ראשונה מכל צד (אב, אם, אח, אחות).

הוסכם כי הבעל יעזוב את בית הצדדים קודם יום סידור הגט. הוסכם כי בא כוח האישה יסגור את התביעות הפתוחות בבית המשפט קודם יום סידור הגט.

הוסכם כי חובתו של [א'] להסדיר את רישום הדירה הנ"ל אינו תלוי בזמינות הכסף ממר ד', חובתו להסדיר את הרישום היא מוחלטת, אלא שהכסף ממר ד' אף שהוא של שני הצדדים יהיה מתועל לצורך רישום הדירה כאמור לעיל, ולצורך ההוצאות בגין רישום זה.

כמו כן הוסכם כי במידה ו[א'] לא יצליח בתוך שנה וחצי להסדיר את רישום הדירה מחמת בעיות שלא בעטיים של הצדדים, יעשו הצדדים הסכם שיתוף ביניהם על פי רוח הסכם זה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בית הדין מבהיר כי במידה והבעל יצליח לרשום את הדירה על שם שני בני הזוג אך לא יצליח לחלק את הדירה בטאבו, יהיה מחויב לרשום הערת אזהרה על שם בנותיו על חלקו בדירת הצדדים.

על כן, לאור כל האמור פוסק בית הדין:

א. הצדדים יתגרשו זה מזה בגט פיטורין כהסכמתם.

ב. בית הדין מאשר את הסכם הגירושין מיום ל' בניסן תשע"ט (5.5.19) המכיל עמוד אחד וט"ז סעיפים, המצורף לתיק, ובית הדין נותן לו תוקף של פסק דין.

ג. מעבר לאמור אין לצדדים תביעות נוספות זה על זה לרבות מחילת האישה על הכתובה.

ד. פסק דין זה ניתן בדיין יחיד בהסכמת הצדדים לפי תקנות הדיינים התש"ן – 1990. 1 (1) (ב).

לאחר מכן ביקש הבעל לבטל את ההסכם, ובית הדין בהחלטתו מיום כ"ב באייר תשע"ט (27.5.19) דחה בקשה זו בפסק דין מפורט.

על החלטה זו הוגש ערעור, שנדחה בבית הדין הגדול בתאריך כ"ב בטבת תש"פ (19.1.20).

לאור זאת נקבע מועד לסידור הגט אך הבעל סירב לגרש, כך בהחלטת בית הדין:

לצדדים נקבע מועד לסידור גט, לאחר שהצדדים הופיעו בפני בית הדין ונערך להם הסכם גירושין בפני בית הדין, הבעל הגיש ערעור לבית הדין הגדול וערעורו של הבעל על ההסכם נדחה.

במועד הדיון הופיע הבעל כשאינו מיוצג, וסירב להתגרש.

נזכיר כי בא כוח הבעל הגיש בקשה ערב הדיון וביקש לדחות את הדיון בתואנה כי מסיבות בריאותיות אינו יכול להופיע, ובית הדין עיין בבקשה ודחה אותה.

למרות זאת, בא כוח הבעל עשה דין לעצמו ולא הופיע.

בית הדין ניסה לקיים דיון בבקשה שלפנינו והבעל סירב לקיים דיון בתואנה שאינו מיוצג.

בית הדין הבהיר לו את המעמד המשפטי כיום ולסידור גט גם אין צורך בייצוג והבעל סירב בתואנה שההסכם שאושר לא מתאים לו.

בית הדין הבהיר לבעל כי במידה וכך ייתכן ויאלץ לשלם עבור הוצאות הדיון.

בית הדין ניסה לשכנע את הבעל להתגרש כהחלטות בית הדין הקודמות בעניינו, אך הבעל סרב בתואנה כי אין לו ייצוג וכי לא מקובל עליו ההסכם שהוא חתם עליו והוא מודע לסיכון בפסיקת ההוצאות.

לאור האמור – מאחר והבעל הופיע ללא בא כוחו, והדיון התבטל שלא כדין, דורש בא כוח האישה לחייב את הבעל בהוצאות על סך 5,000 ש"ח (עקב היותו בעל שני משרדי עו"ד וכן עבור הוצאות האישה).

לאחר שמיעת הצדדים בית הדין מורה כדלהלן:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. בית הדין מורה למזכירות לקבוע מועד חדש לדיון, לצורך סידור גט לצדדים.

ב. בית הדין מחייב את הבעל בהוצאות הדיון על סך 2,000 ש"ח.

בתאריך י"ד באלול תש"פ (3.9.20) חייב בית הדין את הבעל בגירושיך. כך בהחלטת בית הדין:

אף על החלטה זו הוגש ערעור לבית הדין הגדול אשר דחה אותה בתאריך י"ב באב תש"פ (2.8.20) ובסיום ההחלטה נאמר:

ביה"ד אינו מאפשר ערעור על הוצאות משפט שנפסקו על דיון מסוים, אלא רק על הוצאות משפט שנפסקו במסגרת סיום ההליך. אוסיף, שהחלטת ביה"ד קמא נכונה וצודקת, ואין מקום לאפשר לערער עליה.

כמו כן, בהתאם לתקנה קלג (2) היה על המערער לבקש רשות ערעור תוך עשרה ימים. דבר זה לא נעשה אלא לאחר שכבר עברו למעלה מעשרים יום.

הגדרת חיוב הוצאות משפט ע"י המערער, כקנס, יש בה כדי להטעות את ביה"ד דנן, ומן הראוי היה לחייב את המערער בהוצאות לדוגמא בכך שלא כתב בבקשתו דברים כהווייתם.

כאמור, הערעור נדחה. לפני משורת הדין, ללא חיוב הוצאות.

כיום הופיעו הצדדים ושוב הבעל מסרב לגרש, ובא כוחו מנסה לשפר הישגים ולהחזיר את הגלגל אחורה ולטעון טענות שונות ומשונות אודות ביצוע ההסכם וכשירותו.

בית הדין הודיע לבא כוח הבעל כי אין זה יותר מעניינו של בית הדין, כל מבוקשו של הבעל קוים בהסכם, כל בקשותיו נדחו על ידי הערכאות השונות, ועליו לעמוד בהסכמתו ולגרש את האישה.

הבעל מסרב והאישה ובא כוחה מבקשים לחייבו בגט.

לטענות הצדדים הבעל עזב את הבית לפני למעלה משנה ואין יחסים ביניהם כבר שנים רבות.

על כן לאור האמור בית הדין מחייב את הבעל במתן גט.

הצדדים פרודים ללא יחסי אישות כבר שנים, הבעל עזב את הבית לפני למעלה משנה ומכאן ששני הצדדים מורדים זה בזה.

אין מדובר במרידה רגילה בין בני זוג, אלא מדובר בבני זוג ששניהם חפצים בגירושיך, סיכמו על כך לאור המצב ביניהם, כך שהפירוד הינו מציאות רבת שנים.

ונפרט בפן הלכתי. ביחס לבני זוג שאינם מעוניינים זה בזה, דהיינו מורדים זה בזה מחיוביהם אחד כלפי השני, ובכל זאת אחד מהצדדים אינו מוכן להתגרש, כגון במקרה שלפנינו, ידועים דברי רבנו ירוחם (מישרים, חלק ח' נתיב כג) שכתב:

"וכתב מורי ה"ר אברהם בן אשמעאל כי נראה לו שאישה שאמרה לא בעינא ליה יתן לי גט וכתובה, והוא אומר אנא נמי לא בעינא לך אבל איני רוצה ליתן גט, מסתברא דאין דנין אותה במורדת להפסידה כלום מעיקר כתובה ונדוניא, אלא מיהו משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו, לאחר שנה כופין אותו לגרש והפסידה תוספת וכל מה דיהיב לה מדיליה, דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

זהו בעצם המקרה שלפנינו, למרות שהבעל אינו רוצה להמשיך ולחיות עם האישה, בכל זאת הוא אינו מוכן עתה לגרש את האישה מטעמים שאינם קשורים להליך הגירושין. בנסיבות תיק זה, הפירוד בין הצדדים הינו רב יותר, יתכן כפול שלוש, מאשר הוקצב בדבריו של רבנו ירוחם שם.

על דינו זה של רבנו ירוחם הסתמכו גם בפסקי דין רבניים (חלק יא עמ' 89-95, בית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו, בפני כב' הדיינים: הרבנים ח"ג צימבליסט, ע' אזולאי, ש' דיכובסקי שליט"א בענין הקשר שבין העברת רכוש להסכם הגירושין) וכתבו:

"כשהבעל והאישה שניהם מורדים זה בזה, כופין או על כל פנים מחייבים את הבעל לגרשה".

והביאו דברי רבנו ירוחם הנ"ל, והוסיפו (בעמ' 95):

"הואיל וכאמור אף הוא אינו חפץ בשלום בית ואף הוא מורד בה, אם כן מן הדין הוא חייב לגרשה, וכמו שהבאנו מדברי רבנו ירוחם שבכגון זה כופין אותו לגרשה, ואף אם לא נגיע לידי מדה זו של כפייה, מכל מקום יש לחייבו לגרשה, וכל כהאי גוונא כבר פסק הרמ"א (אבה"ע סי' קנד סכ"א בהגה) וז"ל 'ובכל מקום דאיכא פלוגתא אם כופין או לא, אע"ג דאין כופין לגרש מ"מ כופין אותו ליתן כתובה מיד".

ונוסיף עוד את אשר רבים הביאו:

והנה בביאור טעמו של רבינו ירוחם ישנם שתי גישות בפסיקת בתי הדין, הגישה הראשונה שהוזכרה לעיל, הובאה בפד"ר כרך ח' (עמ' 321) והיא הגישה של חברי בית הדין הגדול (הגרי"ש אלישיב, הגר"ב זולטי והגר"מ אליהו, זכר כולם לברכה), ולדבריהם מכיוון ששני הצדדים מורדים זה בזו ואינם מעוניינים אחד בשני, אין לאפשר מצב זה ולכן כופין אותו לגרש.

אמנם בפד"ר כרך י"ג (עמ' 167-168), בפס"ד בהרכב הגר"א הורביץ זצ"ל, הגר"נ בן שמעון והגר"צ שיינפלד, הסבירו את דברי רבינו ירוחם שהחיוב אינו מדין מרידה, אלא שמכיוון שעבר זמן רב ואין סיכוי שיכון שלום ביניהם יש לחייב ואף לכפות גירושין בכדי למנוע מצב של עיגון. עיין שם שהוכיחו כן מדברי רעק"א (דרוש וחידוש עמ' צ"א) שהביא בשם המג"א על התוספתא שנשאל:

"אישה שזינתה תחת בעלה ברצון ותובעת לבעלה שיפטרנה בגט והוא אינו רוצה, אם הדין שכופין אותו ליתן גט או שכיון שהיא גרמה במעשיה לאוסרה לו יכול לומר תשב עד שתלבין ראישה".

ספקו של הגרעק"א הוא אם יש לאישה זכות לתבוע גט מאחר שהיא גרמה במעשיה להיאסר לבעלה, ע"ש. משמע מדבריו דאם לא הייתה גורמת להיאסר, כגון באשת כהן שנאנסה, זכותה לתבוע גט. ולפי זה, הא דאיתא ברמב"ם (פכ"ד מאישות הכ"ב):

"וכופין את הכהן ליתן לה כתובתה ולגרשה".

מבואר אם כן שאין הטעם רק כדי לאפרושי מאיסורא אלא שזו גם זכות תביעה של האישה שלא יעגנה.

והביאו עוד משו"ת חכם צבי ס"א שכתב בתוך דבריו, וזה לשונו:

"אבל היותר נראה לי נכון הוא דבכל המצוות כופין מלבד בגיטין וחליצות הוא דאין כופין, אלא משום עיגון דידה או כל הנך שמנו חכמים בפירוש. אבל אינך לא משום דאית ביה ריעותא שהרי גט

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מעושה פסול וכן חליצה מעושה ואף שבמקום שהוא כדין הם כשרים
מ"מ לא ראו חכמים לכפות עליהם אלא משום עיגונא או משום הנך
שמנו חז"ל וזה מוכח מדברי התוס' וכו'."

עולה מדבריו שתיתכן כפיית גט בשני אופנים או מחמת הדברים שמנו חכמים
או משום עיגון.

ועיין עוד בפד"ר חלק ו' עמוד 13 וחלק ז' עמוד 111.

ונראה שלעניין חיוב גט לפי דברי רבנו ירוחם, אין הבדל מי הראשון שהתחיל
את המשבר שהביא למצב הנוכחי בו שני הצדדים אינם רוצים זה בזה, אלא
כל שהמצב שלפנינו הוא ששניהם מורדים זה בזה, דהיינו שהבעל לא מעוניין
כלל באישה אף אם האישה תרצה לחזור אליו, וכן האישה אינה מעוניינת
בבעל אף אם הבעל ירצה לחזור אליה, יש לחייב בגט כל צד המעכב את
הגירושין, דכל ששניהם אינם מעוניינים בקשר הזוגי אין זכות לאחד הצדדים
לעגן את משנהו. ורבינו ירוחם דיבר באופן שהאישה תבעה את הגירושין
והבעל אמר שאינו רוצה בה לא יגרשנה וכתב שחייב לגרשה.

על כן לאור האמור לעיל, שהתברר לבית הדין ששני הצדדים אינם רוצים זה
בזה, בית הדין מחייב את הבעל לגרש את אשתו לאלתר.

לאור המועדים הרבים שקבע בית הדין לצדדים לסידור הגט והבעל סירב, בית
הדין מאפשר לבעל להודיע לבית הדין בתוך 14 יום אם הוא מעוניין לגרש את
האישה ללא תנאים. במידה ותשובתו תהיה חיובית - יקבע בית הדין מועד
לסידור הגט. במידה ותשובתו תהיה שלילית יתאפשר לאישה ולבא כוחה
לפתוח תביעה מתאימה כפי ראות עיניהם.

לאור האמור קובע בית הדין כדלהלן:

א. הבעל חייב לתת גט לאשתו.

ב. עליו להודיע לבית הדין בתוך 14 יום על עמדתו.

ג. במידה ויסכים - על המזכירות לקבוע מועד לסידור הגט.

ד. במידה ויסרב - האישה רשאית לפתוח כל תביעה שתחפוץ כולל
תביעה לצווי הגבלה.

ביום ט"ו בחשון תשפ"א (2.11.20) החליט בית הדין לאור הדיון שהתנהל בתביעת הטלת צווי

הגבלה בתאריך י' בחשון תשפ"א (28.10.20):

סיכומם של דברים:

כבר קבע בית הדין בפסק הדין הנ"ל כי הבעל חייב לגרש את אשתו בהקדם
ויפה שעה אחת קודם.

מאחר שהבעל עד כה אינו ציית דינא, בית הדין מבהיר, כי מן הראוי היה
להטיל על הבעל הרחקות דרבנו תם, שהן הוראות לציבור להתרחק ממי שאינו
מטיב לאחרים, שאין הציבור חייב לדאוג לטובתו. וכפי שכתבו הפוסקים
שאישה לא אשר לא טוב עושה בעמיו לעגן בת ישראל, מצווה עלינו להרחיקו
כדי שישוב מדרכו הרעה וכדי להציל הענייה העשוקה מידו. וזאת על פי
ההלכה בשו"ע יו"ד סי' של"ד ראוי לנהוג עמו הרחקות.

אם ימשיך הבעל לתת כתף סוררת ולא יציית לפס"ד הנ"ל, ישקול בית הדין
לנהוג בו הרחקות דרבנו תם הידועות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור האמור בית הדין מחליט:

בהתאם לחוק בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גרושין) התשנ"ה – 1955 סעיף 2 (א) ועל פי המבואר בית הדין מגביל בצו הגבלה זה את זכויות הבעל מהדברים הבאים:

1. שלא לצאת מהארץ.
2. לקבל או להחזיק או לחדש רישיון נהיגה.
3. לפתוח או להחזיק חשבון בנק, או למשוך שיקים מחשבון בנק בדרך של קביעה כי הוא לקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א – 1981.
4. על המזכירות לעדכן את כל הגורמים הרלוונטיים בהגבלות אלו.
5. על פי הוראת סעיף 4(ג) (1) לחוק בתי דין רבניים הנזכר, על המזכירות לקבוע מועד לדיון מעקב בתום תשעים יום.

אולם הגבלות אלו לא סייעו למצוא מזור לתיק זה והבעל המשיך בסירובו.

האישה ובא כוחה תבעו תביעת מזונות מעוכבת.

בעקבות דיון שהתקיים בתאריך י' באב תשפ"א (19.7.21) ולאור ההתנהלות הבעל החליט בית הדין:

הופיעו הצדדים ובאי כוחם.

בפתח הדיון לשאלת בית הדין הודיע הבעל כי הוא מסרב לגרש.

לאור זאת ביקשו האישה ובא כוחה, לחייב את הבעל במזונות מעוכבת בסך 5,000 ש"ח, טענות ומענות הצדדים מופיעים בפרוטוקול הדיון.

בית הדין הודיע לבעל כי עליו להודיע עד מחר יום שלישי בשעה 10:00 אם הוא מסכים להתגרש, אם לאו - בית הדין ייתן החלטה כדין.

בסיום הדיון ביקשה באת כוח האישה הוראה לבנק: להודיע האם בוצע העיקול על חשבון הבנק של הבעל, שהטיל ביה"ד במסגרת צווי הגבלה.

על באת כוח האישה להכין פסיקתא עם פרטי החשבון כדי שבית הדין יוכל להורות כמבוקש.

הבעל הודיע על ידי ב"כ למחרת החלטה זו בתאריך י"א באב תשפ"א (20.7.21) כי הוא מסכים להתגרש וכך נאמר בהודעתו:

הנדון: הבעל מודיע כי הוא מוכן לתת גט.

בהתאם לבקשת בית הדין מיום י' באב תשפ"א (19.7.21) הבעל מודיע כי לא יחזיק את אשתו בכוח ומוכן הוא לתת לה גט מיד,

ללא כל קשר לגט, בית הדין מתבקש להביא להסכם תקין ברוח החלטת בית הדין הגדול מיום כ"ב בטבת תש"פ (19.1.20), מאחר והבעל ניזוק מההסכם הקיים.

יוער, מאחר והאישה לא המציאה לבעל ולבית הדין ביטול תביעות עתידיות שלה כלפי הבעל כמתחייב, תביעות האישה באמצעות אמא צ' ואחיה י' כלפי הבעל כביכול הוא חב להם שתמציא לו זאת לפני מתן הגט שאין להם תביעות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הבעל מבקש כי במעמד מתן הגט בית הדין יוציא ביטול צווי ההגבלה שניתנו והקנסות שניתנו כלפיו על ידי בית הדין.

הבעל עצמו פנה לביה"ד בתאריך ל' באב תשפ"א (8.8.21) והודיע כי הוא מוכן לתת גט, אך מבקש לקבל את דמי השכירות מתוקף ההסכם.

לצדדים נקבע מועד לסידור הגט לתאריך ז' באלול תשפ"א (15.8.21) ובית הדין סבר כי אכן "ובא לציון גואל" והגט יסודר, אך הבעל ובא כוחו החלו לשטות בבית הדין, כאשר הם יוצרים מצג שווא כי הנה הגט ניתן ורק יש להסדיר את עניין כספי השכירות.

בית הדין הודיע כי כעת הדיון באמצע הפגרה נועד אך ורק לסידור הגט, וכל עניין הרכוש יידון לאחר מכן ואף לאחר סידור הגט עוד באותו היום, אך הם המשיכו לשטות.

הבעל נעמד למינויים לצורך כתיבת ונתינת הגט, ובאמצע בעזרת בא כוחו חדל מזאת, הוריד את ראשו והחל ל"בכות" והציג שאר סנסציות מוזרות.

אף על פי כן החליט בית הדין:

התקיים דיון שמטרתו סידור גט בלבד, כאמור בהחלטת עבר מיום י"ב באב תשפ"א (21.7.2021).

לאור הודעת הבעל ולאחר העיון בה נקבע מועד לסידור גט בלבד, בתאריך ז' באלול תשפ"א (15.8.21) בשעה 15:11.

הבהרה: בית הדין מבהיר כי מועד זה נקבע בתוך ימי הפגרה והינו קבוע אך ורק לסידור הגט, לא תשמענה כל טענות בסוגיות שבמחלוקת שבין הצדדים. במידה והבעל יסרב לגרש, יחליט בית הדין בתביעת המזונות, למפרע מיום הגשתה.

לאחר סידור הגט יסיר בית הדין את כל ההחלטות שלא יהיו רלוונטיות בגין סרבנות הגט.

למרות האמור, עקב טענות הבעל ובא כוחו, הודע לצדדים כי לאחר סידור הגט, ידונו בטענות הבעל בדן יחיד, האישה הסכימה לדברים.

במהלך בירור השמות וסידור הגט, הבעל נחזה כלא חש בטוב, ויצא מן האולם, באת כוח האישה ביקשה את בקשותיה כמפורט בפרוטוקול:

מזונות מעוכבת בסך 5,000 ש"ח רטרואקטיבית, הוצאות משפט, פסיקת קנס על ביזיון בית הדין, הרחקות דרבינו תם, ואישור פרסום סרבנות גט, וכן פסיקתא לצו נגד בנק הפועלים.

קודם החלטת בית הדין בתביעות – בית הדין מבקש מבאי כוח הצדדים לעבור על החשבונות ההדדיים לשם קידום ההליכים בתיק.

לאחר הודעת הצדדים על תוצאות המו"מ ישקול בית הדין את החלטותיו.

על באת כוח האישה להכין פסיקתא כמבוקש.

אולם המו"מ נכשל וכעת מונח בפתחנו ההחלטה בעניין מזונות מעוכבת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

החלטה בעניין מזונות מעוכבת

מצויים מספר פסקי דין שדנו בעניין מזונות מעוכבת.

בפסקים אלו מופיעה חקירה יסודית מייסוד החיוב של מזונות מעוכבת. האם דין מזונות מעוכבת המובא בגמרא (בבא מציעא יב ע"ב ובכתובות צז ע"א) ונפסק בשולחן ערוך (סי' צג סעיף ב') הוא מדין קנס או מדין חיובי אישות של הבעל כלפי אשתו.

האם חז"ל קנסו את הבעל המעכב את האישה מלהינשא לאחר, וחייבוהו במזונותיה, או שכל עוד והיא אגודה אצלו ועדיין נשואה לו - ממשיך החיוב המקורי של מזונות אישה, כמו שהיה קודם הפירוד.

ויש כמה נפק"מ בין שני צדדי חקירה זו:

א. האם בזמן שהבעל מחויב במזונות מעוכבת, מעשי ידיה של האישה שייכים לבעל, שאם החיוב הוא מדין קנס, הרי שקנסו אותו לתת מזונות אך בוודאי שאין לו זכות במעשי ידיה של אשתו, שאילולא כך מה הועילו חכמים בתקנתם.

אולם אם נאמר שחיוב מזונות מעוכבת הוא המשך חיוב מזונות הנובע מחובות האישות שיש לבעל כלפי אשתו, ומאחר וידוע שחכמים תקנו מזונות לאישה תחת מעשי ידיה, אם כן, כפי שהוא זכאי למעשי ידיה בעת הנישואין כך יהיה זכאי אף בעת שהיא מעוכבת מחמתו.

ב. אם על חיוב מזונות מדין מעוכבת ייאמר הדין של "עולה עמו ואינה יורדת עמו", שאם זה המשך של דין מזונות אישה הרגיל שהיה קיים בעת הנישואין, הרי גם על חיוב זה חל הכלל שקבעו חז"ל שהאישה "עולה עמו ואינה יורדת עמו".

אולם אם חיוב מזונות מעוכבת הוא מדין קנס – הרי זה חיוב חדש שחייבוהו חכמים, ואפשר שלא יחול עליו הכלל של "עולה עמו ואינה יורדת עמו".

ג. האם חיוב מזונות מעוכבת נאמר רק בתנאים של חיוב מזונות אישה, אולם במקרה שיש לה די במעשה ידיה למזונותיה, יכול הבעל לומר "צאי מעשה ידיך למזונותיך", ואינו חייב מעתה במזונות, או שמא תכלית החיוב אינה כדי שיהיו מזונות לאישה, אלא מדובר בקנס שקנסו את המעכב אשתו שלא כדין, שחייב לתת לה סכום קצוב למזונותיה כל עוד היא אגידא ביה, במטרה שבגלל כובד החיוב יסכים לגרש אותה בגט, ואם כן אין נפקותא אם יש לה מזונות מחמת מעשי ידיה או לא.

ד. האם שאר תנאי כתובה שבהם מחויב הבעל בעת נישואיו – תקפים אף בעת שהוא מעכב את האישה מלהינשא, או לא. שאם נאמר שהתקנה הייתה להמשיך את חיוב המזונות, יש לומר שאף חיוב שאר דברים שחייב הבעל לאשתו, ממשיך כל עוד הוא מעכב אותה שלא כדין, אולם אם מדובר בקנס מסוים שקבעו חז"ל, אין ללמוד מכך לחיובו אף בשאר חיובי הבעל לאשתו.

ועיין בשו"ת משפטיך ליעקב חלק ג' שהאריך בכך.

כפי שכבר אמרנו בנושא זה עסקו בכמה פסקי דין בעבר, והעיקרי שבהם הינו פד"ר חלק י' עמ' 305 בו תבעה האישה מזונות מעוכבת, אף שהיא הייתה עובדת והשתכרה כדי פרנסתה והותר, וברוב דעות פסקו הדיינים הגאונים זצ"ל הרב קפאח והרב ישראל, וז"ל:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ולפי זה בנידונו, שנקבע על הבעל חיוב לגרשה, והוא מסרב למלא פסק בית הדין, שהרי האישה בגדר מעוכבת להינשא מחמתו, הוא חייב במזונותיה, ואין מעשה ידיה שייכים לו.

ואשר לגובה המזונות שיש לחייבו, אם כי נראה שבכהאי גוונא אין הדין של "בעלייתו של בעל" שהרי לא מצד חיובו בתור בעל ואישה שגרים יחד, אנו באים לחייבו. אולם גם בחיוב זה שהוא מכוח תקנת חכמים מיוחדת יש להתחשב עם הרמה הרגילה המקובלת, כדרך שגם בצדקה, החיוב הוא לפי הרגלו, כנאמר "די מחסורו אשר יחסר לו" (יו"ד סי' ר"ג).

על כן ביחס למזונות לשעבר עד היום, יש לבטל את העיכוב להוצאה לפועל שנקבע על ידי החלטת בית הדין נשואת הערעור, והאישה תגבה את הסכום שנצטבר מאז העיכוב על פי חשבון של מאתיים ל"י לחודש כפי פסק הדין מיום כ"ו באייר תשל"ב. ובאשר למזונות להבא, יש לחייב את הבעל בסך שש מאות ל"י לחודש.

עיקר דבריהם מבוארים בגוף הפסק שהכריעו כי חיוב מזונות מעוכבת הוא מדין קנס, ואין לבעל מעשי ידיים של האישה כנגדם:

מסקנת הדברים, כשהחיוב במזונות הוא מצד שמעוכבת על ידו מלהינשא אין מעשה ידיה שלו, וזה משני טעמים: א', מכיוון שבכה"ג החיוב הוא משום קנס, ובזה אין מקום לזכות אותו בתמורה שהיא. וב', שמעשה ידיה אינם שלו אלא במקום שיש חשש איבה, וכל כהאי גוונא שאינה יושבת תחתיו, והסיבה היא ממנו, אין מקום לאיבה. ואלמנה שמעשה ידיה של יתומים ולא מציאתה, הוא, או מפני שלגבי מעשה ידיה יש חשש איבה גם באלמנה, או מפני שהתקנה הייתה על פי מה שאמדו חכמים רצונו של אדם, שרוצה שתהא ניוזנת באותה מתכונת שבחיו. מטעמים אלה אין היבם זוכה במעשה ידיה בשעמד בדין וברח. וטעמים אלה קיימים גם במגורשת ואינה מגורשת. והוא הדין במי שחייב לגרש ואינו מגרשה, שמעוכבת על ידו מלהינשא.

בגוף הפסק הם מביאים את האמור בפד"ר חלק ג' עמ' 45 ואילך שדחו תביעה זו ועומדים על דעתם כי בוודאי שיש מקום לחייב מדין קנס כאמור לעיל.

דבריהם מבוססים על דברי שו"ת הרא"ם סי' לד שכתב בפירוש כי בדין של מגורשת ואינה מגורשת שהבעל חייב במזונותיה - מעשי ידיה שייכים לה.

וכן בדעת מיעוט המובאת לקמן הביא הגאון רבי אליעזר גולדשמידט זצ"ל (עמ' 306):

ועיין בספר בני יעקב לרבינו יעקב ששון, דף ד' ע"ב, הדין במגורשת ואינה מגורשת אשר, כמבואר בבבא - מציעא יב ע"ב, הבעל חייב במזונותיה - אם הוא זוכה במעשה ידיה תחת מזונותיה, ואם הוא אוכל פירות נכסיה אחרי שהוא חייב בפרקונה. ובמהלך הדיון שם מביא הר"י ששון ראיות שאין הוא זוכה במעשה ידיה ובפירותיה.

ועל פי מקורות אלו המורים בפירוש שמעשי ידיה אינם של הבעל, הכריעו בדעת הרוב שיש לחייב מזונות אף שהיא מתפרנסת.

בפד"ר חלק ג' עמ' 45 הסתמכו הדיינים על דברי הראב"ד, שסובר שמעשי ידיה של הבעל, ועל כן לא חייבו את הבעל במזונות מעוכבת אם יש במעשי ידיה בכדי לפרנס עצמה.

אך בפסק הנ"ל (פד"ר חלק י' עמ' 350) דחו את האמור בפסק זה, ואין מקור שלדברי הראב"ד פטור ממזונותיה במקום שיש לה לפרנס עצמה, שהראב"ד דיבר במי שעדיין לא שילם הכתובה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ולכן הגירושיין מתעכבים, ולכן כתב שחיוב המזונות ממשיך אולם אם יש לה להתפרנס ממעשי ידיה אינו חייב לשלם לה מזונות, אך אין ללמוד מכך שגם במקרה בו הבעל מעכב הגירושיין שלא כדין, שבזה תקנו חז"ל מזונות מעוכבת, שאף בחיוב זה נאמר הדין שכל שיש לה מזונות ממעשה ידיה, אינו חייב לזון אותה, שכאמור יש סברא לומר דהכא שהוא קנס, חמיר טפי, וחייב בכל אופן לתת לה מזונותיה אף שיש במעשי ידיה כדי פרנסתה.

במאמר מוסגר ייאמר, שאמנם מצאנו אף בפד"ר חלק טו שפסקו שאין לחייב מזונות מעוכבת באופן שיש לאישה כדי מזונותיה ממעשי ידיה, אך שם פסקו כך על סמך ההנחה שחיוב מזונות מעוכבת אינו חיוב חדש אלא המשך חיוב המזונות המקורי, אך מאחר ובפד"ר חלק י' הנ"ל הכריעו שהוא חיוב קנס, אם כן ניתן ללמוד מקביעה זו שאף אם יש לה מזונות ממעשי ידיה, אין בזה כדי לפטור את הבעל מחיוב מזונות מעוכבת.

ואף שפסק זה המובא בפד"ר חלק י' ניתן בדעת רוב, של הדיינים הגאונים זצ"ל ישראלי וקאפח ששללו את זכותו של הבעל למעשי ידיה של האישה כשהוא חייב במזונות מעוכבת, ואילו הרב גולדשמידט חלק עליהם, הנה בפסק דין שלפנינו יש לומר שאף הרב גולדשמידט זצ"ל היה מודה שיש מקום לחייב את הבעל במזונות אף שיכולה להתפרנס ממעשי ידיה.

שלאחר העיון בדבריו של הרב גולדשמידט שכתב שהחיוב הוא מדין מזונות אישה - עדיין אין בהכרח שהוא חולק לגמרי על הצד שהחיוב הוא מדין קנס. שלעולם יש לומר שייסוד החיוב הוא קנס שקנסו חז"ל, אך לא קנסו קנס חדש, אלא השתמשו בחיוב קיים של מזונות, ונתנו לו צורת וגדר של קנס, כך שאף שנאמר שהחיוב הוא מדין חיוב מזונות אישה אך גדרו הוא גדר של קנס. וזה לשונו של הרב גולדשמידט זצ"ל:

משמע שגם חיוב זה הוא בגדר חיוב אישות. אין כוונת הרא"ש שחיוב זה הוא במהותו אותו החיוב של מזונות בעל לאשתו במסגרת חיובי הנישואין לפי התקנות שבברייתא. אלא שהואיל וחיוב מזונות הוא מאופיו חיוב אישות, ואין מזונות ללא אישות. מגדיר הרא"ש גם את המזונות האלו, אף שהם חיוב חדש, מכח תקנה חדשה, משום קנס, כי גם הם משום סרך אישות הם, ורואים את היבמה שסופו לייבם כאילו היא כאשתו, אבל אין זה החיוב הכללי של מזונות מדין הברייתא. ועיין בחידושי הרמב"ן והרשב"א והריטב"א ביבמות מא ע"ב, ד"ה עמד.

ועיין בשיטה מקובצת כתובות דף צז שם בשם תלמיד הרשב"א, החולק על שיטת רש"י וסובר דדוקא בנשואה חייב במזונותיה במגורשת ואינה מגורשת ולא בארוסה. ועיין בשיטה מקובצת בבא מציעא יב ע"ב בשם הרמ"ך, ובריטב"א כתובות נו ע"א, ובשיטה מקובצת כתובות דף קז ע"ב בשם הרא"ה. ועיין בהשגות הראב"ד על הרי"ף כתובות בריש פרק שני דייני גזירות, ובתשובת רבינו אליהו מזרחי הנ"ל. ועיין באור שמח הלכות אישות פרק י' הלכה יט.

ועיין היטב בפסק הדין בערעור הנ"ל. וראה מאמרנו בירחון תורני מוריה אב תשל"ה, עמ' קי ואילך, וחשון תשל"ו, עמ' כז ואילך. שם נידון בהרחבה מכלול הבעיות הללו.

המסקנא העולה מכל הדברים, היא, כי במזונות שבנידון דנן שהם מזונות של בעל לאשתו, אשר חיובם הוא מכח דין המזונות הכללי, חיוב הקיים ועומד מיום הנישואין, ונמשך מאז ועד היום, ללא הפסק וללא התחדשות, על המזונות הללו חלה התקנה: מעשה ידיה תחת מזונות. ולכן בשעה שמחייבים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

את הבעל במזונות אלו, חל ממילא הדין מעשה ידיה לבעלה, גם כאשר טעמו של דין זה הלך מן העולם ואיננו כבר.

אליעזר גולדשמידט.

מבואר שאף הגאון הרב גולדשמידט זצ"ל מסכים עם ההגדרה - שמזונות מעוכבת דינם כדין קנס ולא כדין מזונות אישה רגילים אשר ייאמר עליהם "מזונותיה תחת מעשי ידיה", אולם חילק הגאון בין אם המזונות הינם המשך ישיר למזונות אישה ולמצב שקודם התחדשות ספק הגירושין, שבגין מצב זה היא מנועה להינשא, שאף שהוחלט לחייבו במזונות מעוכבת, אך לא חידשו מזונות אלא הקנס אומר שיש להמשיך את חיוב המזונות הקיים. כך שעדיין חיוב המזונות הינו כדין חיובי מזונות אישה, שעליהם נאמר מזונותיה תחת מעשי ידיה.

אולם אם החיוב הינו חיוב חדש, ללא קשר וזיקה למזונות אישה הקודמים, חיוב חדש שהחל מעתה לאור התפתחות התביעות וסירוב הבעל לגרש, קנס זה הינו חיוב מזונות חדש שאין לו כל קשר וזיקה לחיוב המזונות אישה למהותם ולהגדרתם כפי שחז"ל קבעו שהיה מחויב הבעל קודם לכך. במקרה זה חיוב המזונות הינו חיוב קנס של מזונות, והרי הוא חיוב חדש, חיוב שאינו "רוכב" על חיוב מזונות אישה הקודם כך, שעל חוב זה - ככל שבית הדין מחליט לחייב - הוא גם מחליט מהו גדרו, ועל כן, ככל שהוחלט שזהו חיוב מזונות מעוכבת מחמת שהבעל מונע מהאישה להינשא - הוחלט שזהו חיוב מזונות חדש שעליו לא נאמר מעשי ידיה תחת מזונותיה.

בנידון בו חלקו הדיינים הנ"ל הבעל טען ותבע שלום בית, כך שעל פי דברי הבעל הוא מחויב במזונות אישה ולפחות מבחינתו מצב הנישואין עדיין קיים ובעקבותיהם הזכויות והחובות של הצדדים זה לזה, ומאחר וחיוב המזונות מעולם לא נפסק, פסק הרב גולדשמידט שאף שעתה גדרו של החיוב הוא מזונות מעוכבת, מכל מקום מהותו נשאר כעיקר חיוב מזונות אישה.

אולם במקרה דנן הצדדים פרודים בפועל לפחות מאמצע שנת 2019, ולדברי האישה - זמן ארוך יותר, ודבריה לא הוכחו על ידי הבעל בדיון שנערך ביום י"ב באלול ש"ת (1.9.20):

בית הדין: כמה זמן אתם לא ביחד?

האישה: שנה ושלושה חודשים.

בית הדין: מה היה לפני כן, כמה זמן לא היו יחסי אישות?

האישה: המון שנים לא זוכרת, בסביבות שבע שנים.

הבעל: אני לא סופר.

האישה: הוא הלך עם נשים אחרות, ולא היה צריך אותי, אני רק הייתי העוזרת והמנקה. אין בינינו שום דבר, אין לו גם קשר עם הבנות שלי מאז שיצא מהבית. שנים כבר אין קשר בינינו.

כלומר, כבר שנים שהצדדים לא חיים יחד, בפועל האישה משתכרת בעצמה, ולא ניזונית מכספי הבעל מזה כמה שנים, ונמצא שחיוב המזונות פסק זה מכבר. כך שחיוב "מזונות מעוכבת" שאנו פוסקים כעת הינו חיוב חדש המוגדר קנס, ולכן הבעל חייב במזונות מעוכבת ללא קשר למעשה ידי האישה, ואף אם היא משתכרת ויכולה להתפרנס ממעשה ידיה.

כאמור, במקרה דנן יהיה נכון לומר כי גם הרב גולדשמידט יסכים כי החיוב הינו חיוב של קנס שאינו "רוכב" על המשך חיוב מזונות אישה שמחויב הבעל מעת הנישואין, ואין עליו את ההגבלות שקיימות על חיוב מזונות אישה המקורי, ואם כן אף אם יש לה לפרנסתה ממעשי ידיה חייב הבעל במזונות מעוכבת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נכון היה לדון ולשקול אף כפיה בגט לאור השתלשלות התיק וההיסטוריה שלו, אך לעת עתה בית הדין מקבל את תביעת האישה ובא כוחה ומחייבים את הבעל ב"מזונות מעוכבת" אשר מעוכבת על ידי מעשי הבעל ותחבולותיו.

הרב דוד גרוזמן

אף אנו מצטרפים לנימוקים ומסקנות דלעיל

הרב אברהם אבידר

הרב אברהם שמן

לאור האמור קובע בית הדין כלהלן:

- א. בית הדין מחייב את הבעל לעת עתה אך ורק ב- 1,500 ש"ח לחודש.
- ב. בית הדין מחייב את הבעל בסכום זה החל מיום התביעה 7.6.21.
- ג. חוב זה ישולם בכל 10 לחודש, ובנוסף ישלם את החוב האמור בסעיף ב' (החל מתאריך כז בתמוז תשפ"א (7.6.21)) – בתוך שלשה חדשים מהיום.
- ד. בית הדין קורא ומורה לבעל לסדר את הגט במהרה, ובפניו פתוחה דלת בית הדין לדון בתביעת אכיפת הסכם הגירושין כבקשתו וכהסכמת באת כוח האישה.
- ה. במידה והבעל יודיע לבית הדין - בתוך 3 ימים מהיום - אודות מוכנותו המוחלטת ללא תנאים וללא אומר כי הוא מסכים לתת את הגט, יזמנו בית הדין לסידור הגט, ובמידה ואכן יעמוד בדיבורו במועד הראשון שיקבע בית הדין והגט יסודר – ישקול בית הדין לבטל את החלטתו זו.
- ו. במידה והבעל לא יסכים להתגרש – ישקול בית הדין את הגדלת חיוב מזונות אישה או כל סנקציה אחרת.

ניתן לפרסם לאחר השמטת פרטים מזהים.

ניתן ביום ז' במרחשון התשפ"ב (13/10/2021).

הרב דוד גרוזמן

הרב אברהם אבידר

הרב אברהם שמן

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה